DAY — **20** SEAT NUMBER | | | | | | |

2025	III	08	1500	**J-428**	(G)

HISTORY (38)

Time : 3 Hrs. **(8 Pages)** **Max. Marks : 80**

સૂચના : *(૧) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.*

(૨) જમણી તરફ ગુણાંક દર્શાવામાં આવ્યા છે.

(૩) ઉત્તરપત્રિકામાં આકૃતિઓ બોલપેનથી દોરવી આવશ્યક છે.

(૪) નવા પ્રશ્નોના ઉત્તર નવા પાનાથી શરૂ કરો.

પ્ર. ૧. (અ) આપેલાં પર્યાયોમાંથી યોગ્ય પર્યાય વડે વાકય પૂર્ણ કરો : (૯) **[૧૦]**

(૧) આફ્રિકા ખંડની પરિક્રમા કરનારો પહેલો ખલાસી ..... હતો.

(અ) હેન્રી દ નેવ્હીગેટર (બ) માર્કો પોલો

(ક) બાર્થોલોમ્યુ ડાયસ (ડ) કોલંબસ

(૨) ઈ.સ. ૧૯૫૫ માં પહેલી એશિયન-આફ્રિકન દેશોની પરિષદ ઇંડોનેશિયાના ..... માં આયોજિત કરવામાં આવી હતી.

(અ) બાંડુંગ (બ) પેરિસ

(ક) કોલંબો (ડ) માલદિવ

(૩) મહર્ષિ વિઠ્ઠલ રામજી શિંદેએ ..... સંસ્થાની સ્થાપના કરી હતી.

(અ) રામકૃષ્ણ મિશન (બ) ડિપ્રેસ્ડ ક્લાસેસ મિશન

(ક) સત્યશોધક સમાજ (ડ) સાયંટિફિક સોસાયટી

(૪) ડચોએ પોતાની પહેલી વસાહત ..... માં સ્થાપી હતી.

(અ) ગોવા (બ) સુરત

(ક) મચ્છલીપટ્ટમ (ડ) કાલિકટ

(૫) પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ પછી વિશ્વમાં શાંતિ સ્થાપવા માટે ..... સંસ્થાની સ્થાપના કરવામાં આવી.

(અ) યુનેસ્કો (બ) વૈશ્વિક આરોગ્ય સંસ્થા (WHO)

(ક) સુરક્ષા સમિતિ (ડ) રાષ્ટ્રસંઘ

(૬) બાજીરાવ પેશવા પ્રથમના ભાઈ ચિમાજી અપ્પાએ વસઈમાં ..... ને હરાવ્યા હતા.

(અ) અંગ્રેજ (બ) પોર્ટુગીઝ

(ક) ફ્રેંચ (ડ) ડચ

(બ) નીચેનામાંથી જૂથ 'બ' ની અયોગ્ય જોડી દૂર કરી યોગ્ય જોડી લખો : (૪)

(૧)

જૂથ 'અ'		જૂથ 'બ'
(i) ક્રિસ્ટોફર કોલંબસ	-	અમેરિકાની શોધ
(ii) વાસ્કો-દ-ગામા	-	ચીનની શોધ
(iii) મંગો પાર્ક	-	આફ્રિકાની શોધ
(iv) એબલ જૉનસ્વા ટાસમન	-	ન્યુઝીલેંડની શોધ

(૨)

જૂથ 'અ'		જૂથ 'બ'
(i) અર્સ બિશપુ	-	મુખ્ય કાર્યકારી અધિકારી
(ii) શાન્સેલર	-	ન્યાયાધીશ
(iii) વેદોર દ ફઝેંદ	-	માલમિલકતનો અધિકારી
(iv) કપિતાંવ	-	કૈપ્ટન

(૩)

જૂથ 'અ'		જૂથ 'બ'
(i) સૂર્ય સેન	-	બંગાળ
(ii) વિનાયક દામોદર સાવરકર	-	ગુજરાત
(iii) રામસિંહ કુકા	-	પંજાબ
(iv) શ્યામજી કૃષ્ણ વર્મા	-	લંડન

(૪)

જૂથ 'અ'		જૂથ 'બ'
(i) બર્મા ઇંડિપેન્ડન્સ આર્મી	-	ઓંગ સેંન
(ii) અખિલ આફ્રિકા એક્ય પરિષદ	-	ડબ્લ્યુ.ઈ.બી. દ્યૂબ્વા
(iii) વસાહતોનાં સ્વયં નિર્ણયનો અધિકાર	-	વિન્સટન ચર્ચિલ
(iv) ભારતીય સ્વતંત્રતાની ચળવળ	-	મહાત્મા ગાંધી

પ્ર. ૨. **(અ)** ઐતિહાસિક સ્થળ, વ્યક્તિ, ઘટના સંબંધી નામો લખો : (૪) **[૮]**

(૧) ઇંગ્લેન્ડની રાણીએ દરિયાઇ સાહસિકોને પ્રોત્સાહન આપ્યું -

(૨) ડૉ. બાબા આઢાવએ શરૂ કરેલી ચળવળ -

(૩) જાપાને હુમલા કરેલા અમેરિકાનું નૌદળ થાણું -

(૪) યુરોપમાં અમેરિકાના વિરોધમાં સોવિયત રશિયાએ ઘડેલા કરાર -

(બ) આપેલા કારણોમાંથી યોગ્ય કારણ વડે વિધાન પૂર્ણ કરો : (૪)

(૧) છત્રપતિ શિવાજી મહારાજે મીઠાના વેપાર પર સંરક્ષક જકાત લગાવી, કારણ કે .....

(અ) પોર્ટુગીઝનો વિરોધ કરવા.

(બ) અંગ્રેજોના મીઠાના વેપારને રોકવા.

(ક) સ્વરાજ્ય માટે પૈસા મેળવવા.

(ડ) વસાહતવાદનો વિરોધ કરવા.

(૨) ગવર્નર જનરલ લાર્ડ ડલહાઉઝીનાં સમયમાં ભારતીય રજવાડાઓમાં અસંતોષ વધ્યો, કારણ કે ...

(અ) એમણે પ્રજા પર અન્યાયકારી કર લગાવ્યો હતો.

(બ) એમણે ભારતીય વેપાર પર પ્રતિબંધ લગાવ્યો હતો.

(ક) એમણે રજવાડાઓનો દત્તક વારસ અધિકાર નામંજૂર કર્યો હતો.

(ડ) એમણે ભારતીય સૈનિકોના પગારમાં કાપ મૂક્યો હતો.

(૩) યુરોપમાં 'નાટો' સંસ્થાની સ્થાપના કરવામાં આવી, કારણ કે ...

(અ) સોવિયત રશિયાના વિસ્તારવાદ વિરુદ્ધ યુરોપીય દેશોને લશ્કર સંરક્ષણ આપવા.

(બ) એશિયામાં સામ્યવાદનાં પ્રસારને રોકવા.

(ક) પેસિફિક મહાસાગરમાં વેપાર કરમુક્ત કરવા માટે.

(ડ) યુરોપીય અર્થવ્યવસ્થા મજબૂત કરવા માટે.

(૪) ભારત સરકારે સચિન તેંદુલકરને સર्वોચ્ચ 'ભારતરત્ન' સન્માન આપ્યું, કારણ કે ...

(અ) તેઓ લોક સભાનાં સદસ્ય તરીકે ચૂંટાયા હતાં.

(બ) સચિન તેંદુલકરે ક્રિકેટનું વેપારીકરણ કર્યું.

(ક) ભારતીય લોકોએ સરકાર પાસે સચિન તેંદુલકરને 'ભારતરત્ન' આપવાની માંગણી કરી.

(ડ) ભારત સરકારે સચિન તેંદુલકરની ઉત્તમ કામગીરીનું સન્માન કર્યું.

પ્ર. ૩. **(અ)** આપેલા નક્શાનું નિરીક્ષણ કરી સાથે આપેલા પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો : (૫) **[૧૩]**

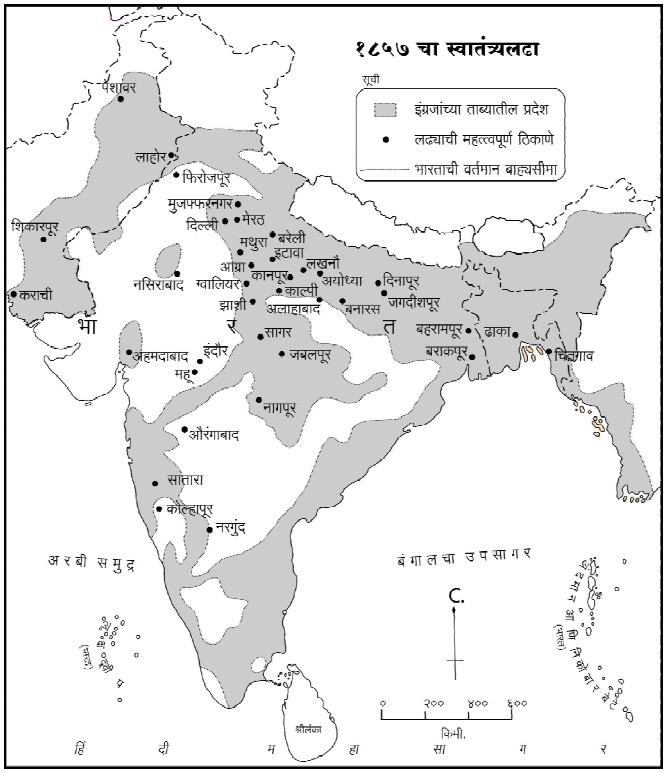

(૧) ભારતની પૂર્વ તરફ કયો મહાસાગર આવેલો છે ?

(૨) ઈ.સ. ૧૮૫૭ નાં બળવામાં ભારતના પૂર્વ તરફના એક મહત્ત્વના સ્થળનું નામ આપો.

(૩) શ્રીલંકા ભારતની કઈ દિશામાં આવે છે ?

(૪) ૧૮૫૭ નાં સંગ્રામમાં મહત્ત્વનું કેન્દ્ર હોય એવા આજે મહારાષ્ટ્રમાં આવેલા એક સ્થળનું નામ જણાવો.

(૫) અરબી સમુદ્રમાં આવેલાં ટાપુઓનાં નામ જણાવો.

(બ) આપેલા સંકલ્પના ચિત્રો પૂર્ણ કરો (કોઈપણ <u>ચાર</u>) : (૮)

(૧)

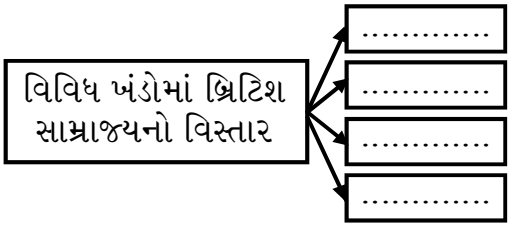

(૨)

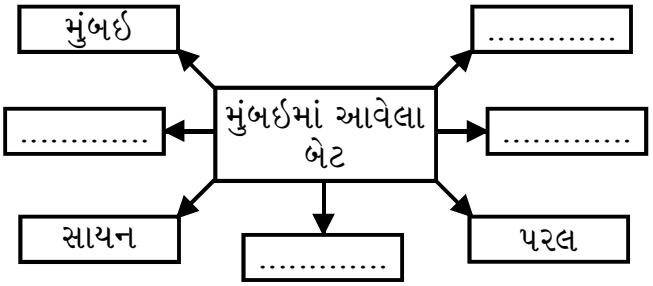

(૩)

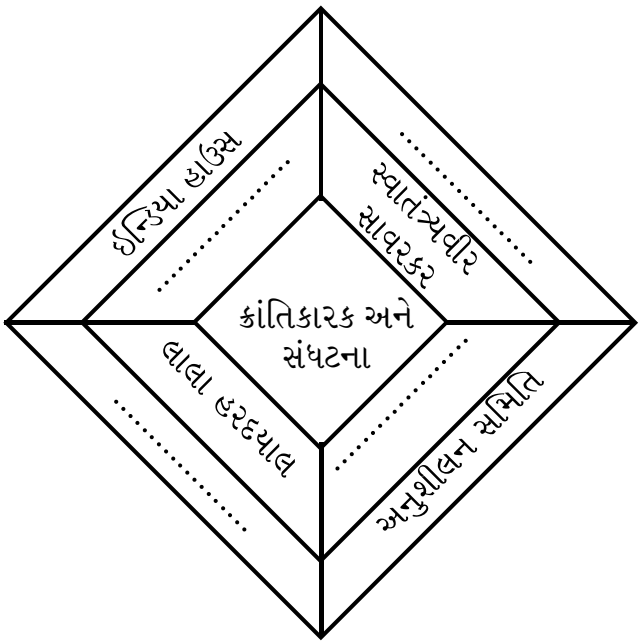

(૪)

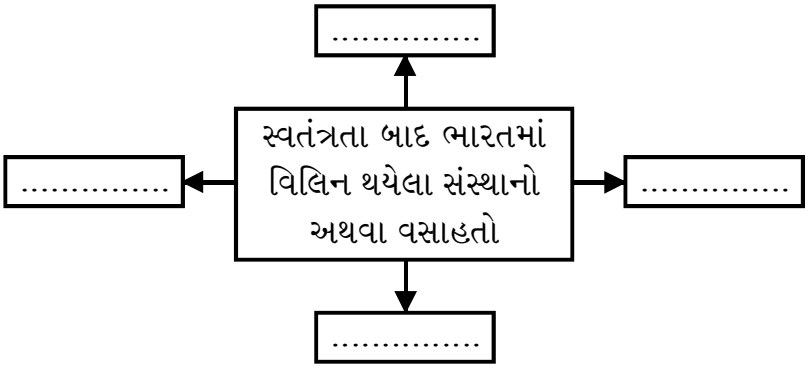

(૫)

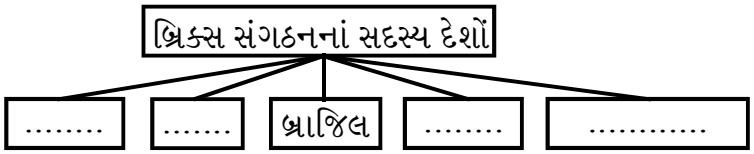

(૬)

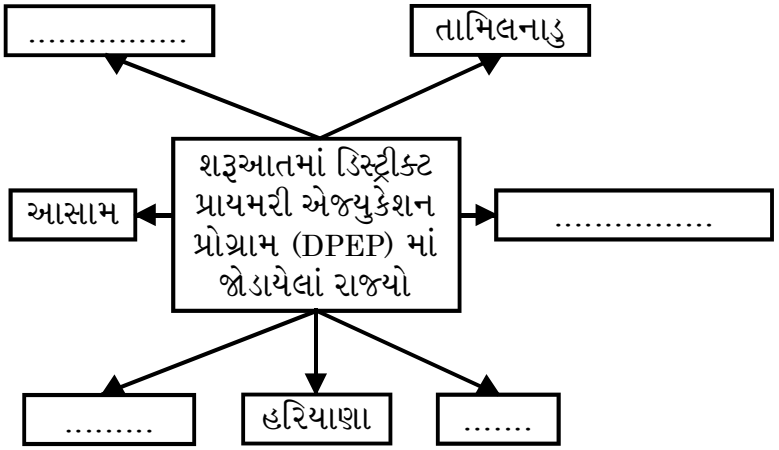

પ્ર. ૪. (અ) ટૂંકનોંધ લખો / સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો (કોઈપણ <u>ત્રણ</u>) : (૬) **[૧૫]**

(૧) બોસ્ટન ટી પાર્ટી

(૨) બ્રિટિશ ઈસ્ટઇંડિયા કંપની

(૩) આર્ય સમાજ

(૪) ભારતમાં નિર્વસાહતીકરણ

(૫) સ્પીડ પોસ્ટ

(બ) નીચે આપેલાં વિધાનો સકારણ સ્પષ્ટ કરો (કોઈપણ ત્રણ) : (૯)

(૧) નવજાગરણનાં સમય પહેલા કૅથલિક ચર્ચ લોકોના વ્યક્તિગત જીવન પર નિયંત્રણ રાખનારી સંસ્થા હતી.

(૨) વડોદરા સંસ્થાનનાં મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડનું સામાજિક સુધારાઓ કરવામાં મહત્ત્વનું યોગદાન છે.

(૩) જાગતિક વિશ્વયુદ્ધના ભારત પર પડેલા ગંભીર પરિણામો.

(૪) બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી આફ્રિકાનું સ્વતંત્રતા આંદોલન તીવ્ર બનતું ગયું.

(૫) શીતયુદ્ધ શરૂ થયું.

પ્ર. ૫. તમારો મત જણાવો (કોઈપણ ત્રણ) : **[૯]**

(૧) યુરોપીય વસાહતવાદને કારણે ભારતનું આર્થિક શોષણ થયું.

(૨) મરાઠાઓની લશ્કરી તાકાત વધારવામાં ફ્રેંચોએ મદદ કરી હતી.

(૩) મહાત્મા જ્યોતિબા ફૂલે મહારાષ્ટ્રના આદ્ય સમાજ સુધારક હતા.

(૪) વસાહતવાદને સમાપ્ત કરવાનું શ્રેય સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘને આપવામાં આવે છે.

(૫) કોંકણ પ્રાંતમાં ભાઉ કાટદરે એ કરેલું કાર્ય મહત્ત્વપૂર્ણ છે.

પ્ર. ૬. નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં સવિસ્તાર ઉત્તર લખો (કોઈપણ બે) : **[૧૦]**

(૧) આર્થિક રાષ્ટ્રવાદનું સ્વરૂપ અને એનું પરિણામ વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો.

(૨) ઉમાજી નાઈકના બળવાની માહિતી આપો.

(૩) ભારત સરકારની આરોગ્ય વિષયક નીતિ સ્પષ્ટ કરો.

પ્ર. ૭. નીચે આપેલા પ્રશ્નોનાં મુદ્દાઓને આધારે ઉત્તર લખો (કોઈપણ ત્રણ) : **[૧૫]**

(૧) અંગ્રેજોની એશિયાખંડમાં વસાહતવાદી નીતિ સ્પષ્ટ કરો :

(અ) નેપાળ

(બ) સિક્કિમ

(ક) ભૂતાન

(૨) અંગ્રેજ-મરાઠા સંઘર્ષની માહિતી આપો -

(અ) અંગ્રેજ-મરાઠા પહેલું યુદ્ધ

(બ) અંગ્રેજ-મરાઠા બીજું યુદ્ધ

(ક) અંગ્રેજ-મરાઠા ત્રીજું યુદ્ધ

(૩) બીજા વિશ્વયુદ્ધ માટે જવાબદાર ઘટકો વિશે જણાવો :

(અ) વર્સેલ્સની સંધિ

(બ) ફેસિસ્ટવાદ અને નાઝીવાદ

(ક) રાષ્ટ્રસંઘની નિષ્ફળતા

(૪) અલિપ્તતાવાદી નીતિ સ્પષ્ટ કરો :

(અ) અલિપ્તતાવાદી આંદોલનનો સ્વરૂપ

(બ) અલિપ્તતાવાદી આંદોલનનો માપદંડ

(ક) બેલગ્રેડ પરિષદ

(૫) ભારત સરકારની યુવકો માટેની નીતિ સ્પષ્ટ કરો :

(અ) રાષ્ટ્રીય યુવા સશક્તિકરણ કાર્યક્રમ

(બ) રાષ્ટ્રીય યુવક દિન

(ક) યુવક પ્રશિક્ષણ યોજના

◆◆◆